

KONCEPCE POLITIKY ČR V EU:

AKTIVNÍ A SROZUMITELNÁ ČR V JEDNOTNÉ EVROPĚ

Obsah

1. Úvod	1
2. Principy politiky ČR v EU	2
Strategický zájem ČR - plnohodnotné členství.....	2
Strategický zájem ČR - jednotná EU	2
Aktivní přístup a srozumitelnost	2
Odpovědnost a solidarita.....	3
3. Srozumitelná ČR: cíle a priority	3
Cíl: Mír a bezpečnost	3
Priorita ČR v EU: Akceschopná společná bezpečnostní a obranná politika EU.....	4
Cíl: Hospodářský rozvoj	5
Priorita ČR v EU: Prohlubování vnitřního trhu EU.....	5
Priorita ČR v EU: Efektivní čerpání evropských strukturálních a investičních fondů	6
Cíl: Spravedlnost a solidarita.....	7
Priorita ČR v EU: Společný postup proti daňovým únikům	7
Cíl: Pevné evropské ukotvení ČR	8
Priorita ČR v EU: Příprava na vstup do eurozóny	8
4. Aktivní ČR: uplatňování Koncepce	9

1. Úvod

Vláda v souladu se svým programovým prohlášením schválila „Konceptci politiky ČR v EU: Aktivní a srozumitelná ČR v jednotné Evropě“ (dále jen „Konceptce“). Vláda v této Konceptci definuje nový přístup ČR spočívající v aktivním pojetí našeho členství a srozumitelnosti postojů země. Za strategický zájem v EU vláda považuje plnohodnotné členství ČR a jednotnou Evropskou unii. Proto Konceptce definuje čtyři cíle evropské integrace a pět tematických priorit ČR včetně konkrétního postupu jejich uplatňování. Konceptce také reflektuje významné proměny, kterými EU jako celek i jednotlivé členské státy procházejí a které předurčují další vývoj kontinentu.

Konceptce byla podrobena důkladné diskuzi vládních institucí, sociálních partnerů, akademiků a poslanců Evropského parlamentu, kteří byli zvoleni v ČR. Konceptce byla rovněž projednána oběma komorami Parlamentu ČR a zohledňuje nově vznikající Konceptci zahraniční politiky ČR stejně jako nedávno schválenou Bezpečnostní strategii ČR. V návaznosti na Konceptci pak budou vypracovány dílčí dokumenty, jako např. strategie informování o EU a tematické strategie pro každou z pěti stanovených priorit ČR v EU. S Konceptcí také úzce souvisí vládou schválená Strategie podpory Čechů v institucích EU.

Institucionální vývoj EU

Lisabonská smlouva, která vstoupila v platnost v prosinci 2009, výrazně prohloubila integraci EU. Ustavila funkci stálého předsedy Evropské rady, vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a významně posílila roli Evropského parlamentu. Rozhodovací proces EU rovněž ovlivnilo rozšíření EU o 13 nových členů v letech 2004 až 2013. Hlasování kvalifikovanou většinou v Radě bylo rozšířeno do nových oblastí, čímž se zrychlilo a zefektivnilo rozhodování EU. Do praxe byl uveden nástroj posílené spolupráce. V souvislosti s rozšiřováním eurozóny a se změnou výpočtu hlasování v Radě eurozóna od listopadu 2014 disponuje kvalifikovanou většinou, což nadále zvyšuje její politický význam.

Dopady hospodářské a finanční krize

V důsledku světové hospodářské a finanční krize se hybatelem evropské integrace stala eurozóna, která je nucena reagovat na ohrožení společné měny a napravovat konstrukční nedostatky hospodářské a měnové unie. V rámci tzv. evropského semestru dochází ke sblížení fiskálních a hospodářských politik. Vznikly nové mezivládní mechanismy, jakými jsou trvalý Evropský mechanismus stability či tzv. fiskální smlouva. Riskantní propojení mezi dluhy finančního sektoru a zadlužením států má prolomit bankovní unie. Tyto tendence s sebou přinášejí oddělování 19 zemí, jejichž měnou je euro, od ostatních devíti členských států EU. Krize také ukázala, že k řešení zásadních společných problémů, jakou jsou slabý hospodářský růst, nezaměstnanost, daňové úniky a prohlubující se sociální nerovnosti, nemá EU dostatečné nástroje. Vlivem sociální destabilizace narůstá nespokojenost občanů s evropskou integrací a posilují extrémistická hnutí. Dochází k situaci, kdy představitelé členských států EU přestávají projekt evropské integrace hájit. Krize narušila vzájemnou důvěru mezi členskými státy EU a zdůraznila absenci evropského politického vedení.

Proměny globálního kontextu

EU je konfrontována i s dalšími globálními trendy. Světová hospodářská soutěž je umocněna nástupem nových ekonomik s nízkou cenou pracovní síly a slabou ochranou životního prostředí, tvrdou soutěží v inovacích, demografickým vývojem a digitalizací. Mezi závažné problémy patří nedostatek přírodních zdrojů, vody i potravin, volatilní ceny energie a nízká energetická diverzifikace. Změna klimatu a rapidně se zhoršující životní prostředí limitují další hospodářský růst. V evropském sousedství dochází k rozpadu států, nárůstu chudoby, náboženského fundamentalismu, riziku terorismu, uprchlictví a zvyšování ilegální migrace do EU. Vnější vztahy EU jsou také silně poznamenány vznikem teroristické organizace zvané Islámský stát a konflikty v Sýrii, Iráku a Libyi. Krize na východě Ukrajiny, anexe Krymu a zhoršující se vztahy s Ruskou federací zásadním způsobem mění nároky na Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku EU a schopnost EU samostatně reagovat a odolávat bezpečnostním hrozbám.

Dosavadní přínosy členství ČR v EU

Členství v EU posílilo mezinárodní postavení a zvýšilo bezpečnost ČR, došlo k postupné profesionalizaci české státní správy, zkvalitnění soudnictví, vyššímu důrazu na ochranu životního prostředí, hospodářskou soutěž i ochranu spotřebitele. Za největší přínos občané ČR tradičně považují svobodné cestování uvnitř EU. Prostřednictvím unijních programů mělo více než 54 tisíc Čechů možnost studovat na zahraničních vysokých školách. Členství v EU také výrazně přispělo k rozvoji hospodářství ČR. České podniky nyní mají přístup na největší trh světa představující téměř pětinu světového HDP a čítající půl miliardy spotřebitelů. Zároveň ČR ovlivňuje jeho celkovou podobu. Konzervativní odhad komplexních hospodářských přínosů členství v EU pro českou ekonomiku za prvních deset let se pohybuje ve výši tří bilionů korun. Nespornou výhodou je možnost čerpání finančních prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů. Česká republika je od svého vstupu do EU čistým příjemcem z rozpočtu EU, kumulativní čisté příjmy dosáhly do konce roku 2014 výše 410 miliard korun.¹

2. Principy politiky ČR v EU

ČR se plně hlásí k hodnotám, na nichž je EU založena a které jsou ukotveny v článku 2 Smlouvy o EU, který zní: „Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“

Strategický zájem ČR - plnohodnotné členství

ČR i ostatní členské státy EU stojí před řadou výzev, které mají globální povahu a jež nelze uspokojivě řešit pouze na národní úrovni. Vláda chápe členství ČR v EU především jako politický projekt, jako strategickou volbu a jako základní ekonomický, sociální, kulturní i bezpečnostní rámec rozvoje a ideového ukotvení ČR. Vláda je přesvědčena, že strategickým zájmem ČR je být plnohodnotným členem EU. Toho lze dosáhnout jedině přistoupením do eurozóny.

Strategický zájem ČR - jednotná EU

Vláda bude usilovat o zachování jednoty Evropské unie navzdory všem odstředivým tendencím. Jednotnou Evropskou unii proto považuje za druhý strategický zájem ČR v Evropské unii. V této souvislosti vláda chápe potřebu další integrace eurozóny za účelem jejího lepšího fungování a vnitřní konvergence, která je nutná pro uspokojivý hospodářský vývoj v celé EU. Vláda je však přesvědčena, že ve střednědobé perspektivě by se EU měla soustředit na řešení společných výzev, pokud možno bez náročných změn primárního práva EU.

Aktivní přístup a srozumitelnost

Vláda bude usilovat, aby ČR byla aktivním a srozumitelným členským státem EU. Tento přístup předpokládá znalost potřeb ČR a schopnost formulovat na jejich základě priority ČR v EU. Tyto priority by měly být důsledně komunikovány a dlouhodobě a aktivně prosazovány na domácí i evropské úrovni. Z tohoto důvodu vláda v této koncepci definuje čtyři cíle evropské integrace a v jejich rámci celkem pět priorit ČR v EU, včetně konkrétního postupu jejich aktivního uplatňování.

---

¹ ČR přitom plně nevyužila potenciál při čerpání strukturálních fondů a Kohezního fondu. Kumulativní vyčerpaná částka tak mohla být ke konci roku 2014 v řádu i desítek mld. Kč vyšší. Podrobně se přínosům členství věnuje mj. studie Ekonomické vyhodnocení členství ČR v EU po deseti letech zpracovaná Úřadem vlády v květnu 2014.

Odpovědnost a solidarita

Vláda je přesvědčena, že evropská integrace zajistila mír, bezpečnost a prosperitu převážné části evropského kontinentu. Proto bude prosazovat, aby ČR byla členským státem, který se cítí odpovědný za další rozvoj evropské integrace a aktivně se na něm podílí. Z pozice sebevědomého člena Evropské unie musí vláda úspěchy i neúspěchy EU pocítovat a interpretovat jako své vlastní. ČR má jako středně velký členský stát zájem na systematickém uplatňování unijní metody spolupráce v rámci stávajícího primárního práva EU, jež spočívá v zapojení Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady a umožňuje propojení národního i evropského zájmu. Evropský zájem vláda chápe jako nalezení společného řešení pro společné problémy na úrovni EU. Vláda si je vědoma, že princip a úspěch evropské integrace spočívá v prosazování dlouhodobého zájmu všech členských států. Pro uskutečnění tohoto zájmu je někdy nutné obětovat zájmy parciální a krátkodobé. Proto vláda uvažuje o evropské agendě jako o propojeném celku, přičemž bude usilovat o prosazení zájmů ČR v celkovém přístupu k EU, nikoli odděleně v každé jednotlivé politice.

3. Srozumitelná ČR: cíle a priority

Má-li být evropský projekt i v budoucnosti úspěšný, nemá být jeho cílem konkurenceschopnost samotná, ale prostředkem k cílům jako jsou především zvýšení kvality života občanů prostřednictvím hospodářského rozvoje a tvorby kvalitních pracovních míst. Základním předpokladem jakéhokoliv rozvoje je mír a bezpečnost v Evropě. Hlavními nástroji pro úspěch evropského projektu jsou využití potenciálu vnitřního trhu EU, rozvoj všech čtyř svobod EU, posilování průmyslové základny EU zaváděním inovací a také investicemi do vzdělávání obyvatelstva, vědy a výzkumu i výstavby infrastruktury. EU se musí zaměřit na posilování ochrany životního prostředí a klimatu včetně efektivního využívání přírodních zdrojů. Klíčové pro udržitelnost evropského projektu bude rozvíjení uplatňování sociálního rozměru EU a posílení demokratické legitimacy orgánů a institucí EU. Stejně tak bude nezbytné zajistit udržení regulativní funkce sociálně-tržního hospodářství s cílem naplňovat Listinu základních práv EU a odstraňovat narůstající sociální rozdíly, sociální vyloučení a diskriminaci. Vzhledem k tomu, že v posledních letech dochází ke zpochybňování evropského projektu a míra integrace se mezi jednotlivými zeměmi dále diferencuje, není naše postavení v EU samozřejmé. Proto vláda usiluje o pevné evropské ukotvení ČR.

Tuto svou vizi vláda bude naplňovat prostřednictvím čtyř konkrétních cílů evropské integrace. Aby bylo jednání ČR v EU efektivní, bylo v rámci těchto vytyčených cílů evropské integrace stanoveno pět priorit ČR v EU, na jejichž dosažení se bude vláda soustředit:

Cíl: Mír a bezpečnost:

1. Priorita ČR v EU: akceschopná Společná bezpečnostní a obranná politika EU;

Cíl: Hospodářský rozvoj:

2. Priorita ČR v EU: prohlubování vnitřního trhu EU;
3. Priorita ČR v EU: efektivní čerpání evropských strukturálních a investičních fondů;

Cíl: Spravedlnost a solidarita:

4. Priorita ČR v EU: společný postup proti daňovým únikům;

Cíl Pevné evropské ukotvení ČR:

5. Priorita ČR v EU: příprava na vstup do eurozóny.

CÍL: MÍR A BEZPEČNOST

Efektivnější Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU

Vláda bude podporovat další rozvoj Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU s cílem dosáhnout efektivního působení EU na mezinárodní scéně. Evropská unie si musí umět vyřešit své problémy sama. Za klíčový nástroj pro dosažení tohoto cíle na evropské úrovni považuje vláda ČR Evropskou službu pro vnější činnost. Vláda bude usilovat o co nejkvalitnější zastoupení v ní a o usměrňování jejich aktivit zejména v oblasti

vztahů se zeměmi Balkánu, Východního partnerství, Blízkého východu, severní Afriky či podpory lidských práv včetně práv sociálních.

Priorita ČR v EU: Akceschopná společná bezpečnostní a obranná politika EU

Vzhledem k rostoucí odpovědnosti Evropy za svou vlastní obranu a bezpečnost a vzhledem k výraznému zhoršení bezpečnostní situace v bezprostředním okolí EU vláda považuje akceschopnou Společnou bezpečnostní a obrannou politiku EU (SBOP) za svou prioritu v EU. Vláda je připravena podílet se na novém koncepčním vymezení SBOP a vyjasnění úrovně ambicí EU. Vláda bude prosazovat větší spolupráci civilních a vojenských nástrojů SBOP, lepší provázání aktivit SBOP s dalšími nástroji a aktivitami EU, celkové zvýšení akceschopnosti SBOP a další posílení civilních schopností EU. V tomto ohledu přitom chápe roli NATO a EU v oblasti obrany a bezpečnosti jako komplementární, nikoli konkurenční a prosazuje prohlubování praktické spolupráce mezi nimi. K zajištění potřebné efektivity obranného sektoru přispěje rovněž vytvoření spravedlivých a rovných podmínek na trhu s obranným materiálem a podpora malých a středních podniků. Na národní úrovni bude vláda nadále vyvíjet úsilí k tomu, aby byla schopna se v odpovídajícím množství a požadované kvalitě účastnit civilních a vojenských misí a operací EU a zapojovat se do společných iniciativ zaměřených na rozvoj schopností.

Stabilizace sousedství EU a proces rozšiřování

Vláda bude prosazovat politiky EU vedoucí ke stabilizaci jejího sousedství. Vláda bude aktivně spoluutvářet politiku Východního partnerství. Bude podporovat hlubší diferenciaci této politiky tak, aby lépe reflektovala očekávání jednotlivých partnerských zemí a zároveň jim zajistila svobodnou volbu jejich vazby na EU. Bude aktivně přispívat k implementaci Asociačních smluv a komplexních smluv o volném obchodu. Současně bude vláda nadále důrazně podporovat proces rozšíření EU, jakožto prostředek k zajištění stability, demokratického právního státu a prosperity jihovýchodní Evropy. Vláda však bude odmítat vytváření umělých podmínek v přístupovém procesu. Naopak bude usilovat o včasné řešení bilaterálních problémů před vstupem do EU mimo rámec politiky rozšíření a podporovat reformní proces vedoucí ke splnění požadavků členství.

Vnitřní bezpečnost

Obecná situace ve světě, včetně stávajících konfliktů a krizí, nese potenciál hrozeb pro vnitřní bezpečnost EU. Důsledkem této situace mohou být teroristické útoky nebo jiná závažná trestná činnost související s mobilitou v rámci EU, ale potenciálně také s nelegální migrací do EU. Existence schengenského prostoru, tedy prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích, přináší nesporné přínosy vyplývající z volného pohybu osob a zboží, zároveň však přináší bezpečnostní výzvy a klade zvýšený důraz na ochranu vnějších hranic EU. Vláda vnímá řízenou (legální) migraci do EU jako hospodářskou příležitost. Další aspekty migrace - především zabraňování nelegální migraci a společná azylová politika EU - jsou však oblastmi, které bude muset EU a tedy i ČR dále uspokojivě řešit. Vláda je pevným zastáncem efektivního společného postupu. Zejména pak odpovědného přístupu všech členských států k ochraně hranic EU, plnění stávajících podmínek společných migračních politik všemi členskými státy a plného využití společných nástrojů pro posilování vnitřní bezpečnosti v celé EU. Základem by měla být operativní spolupráce členských států s podporou příslušných agentur EU. Cílem v oblasti migrace je dospět k efektivnímu systému azylové a migrační politiky, který bude reflektovat dynamicky se proměňující mezinárodní prostředí, ale také potřeby jednotlivých států EU. Jedním z pilířů účinné migrační a azylové politiky je její vnější dimenze, a proto je též nutné stavět na posílení rozvojové spolupráce se třetími zeměmi a jejich podpoře při budování kapacit. V oblasti vnitřní bezpečnosti pak vláda vyzdvihuje strategické priority EU zaměřené na boj proti přeshraničnímu organizovanému zločinu, kyberkriminalitě, terorismu, radikalismu a boj proti obchodu s drogami a psychotropními látkami.

CÍL: HOSPODÁŘSKÝ ROZVOJ

Skutečná hospodářská a měnová unie

ČR má vzhledem ke svému intenzivnímu propojení s eurozónou zájem na její stabilizaci a prosperitě prostřednictvím účelné koordinace a správy hospodářských politik. Dodržování fiskálních pravidel a prosazování strukturálních reforem však musí být doplněno o podporu produktivních investic tak, aby byly vytvořeny podmínky pro hospodářský rozvoj a vznik nových pracovních míst. EU proto musí přijmout opatření vedoucí ke zlepšení prostředí pro veřejné i soukromé investice, aby došlo k návratu objemu investic na jejich dlouhodobou úroveň. Je třeba rovněž zajistit, aby prohloubení integrace eurozóny probíhalo způsobem, který neohrozí perspektivu vstupu zemí stojících doposud mimo ni. Vláda považuje za klíčový prvek reformy Hospodářské a měnové unie i efektivní regulaci finančního sektoru, která má zabránit nadměrným spekulacím a opakování současné hospodářské a finanční krize. V kontextu rozvíjející se debaty o možnostech vytvoření rozpočtu na úrovni eurozóny je důležité, aby takováto fiskální kapacita pomohla účinně čelit asymetrickým propadům hospodářského cyklu, ovšem nešla na úkor objemu stávajícího rozpočtu EU, který má nenahraditelnou funkci pro zajištění soudržnosti celé EU. V kontextu navrženého Evropského fondu pro strategické investice, který má zejména pomoci zvýšit míru soukromých investic napříč EU, se vláda zasadí o realizaci adekvátního objemu investic na území ČR a bude aktivně podporovat úsilí soukromého sektoru o jejich přilákání.

Priorita ČR v EU: Prohlubování vnitřního trhu EU

Dlouhodobou prioritou ČR v EU je odstraňování překážek na vnitřním trhu EU v oblasti zboží a služeb a prohlubování vnitřního trhu v oblasti digitální agendy a energetiky. Vláda jednoznačně trvá na zachování a nedělitelnosti všech čtyř svobod EU: volného pohybu zboží, služeb, kapitálu a osob, přičemž volný pohyb osob vláda považuje za jeden z největších přínosů členství ČR v EU. Vláda bude dále usilovat o to, aby v celé EU byla řádně implementována směrnice o službách, a byly tak odstraňovány přetrvávající neodůvodněné či nepřiměřené bariéry a aby byl důsledně a více uplatňován princip vzájemného uznávání v oblasti jak zboží, tak i služeb. Digitální trh skrývá velký potenciál, proto je potřeba harmonizovat regulaci telekomunikací, předpisy o autorských právech a ochraně osobních údajů, správu rádiového spektra a uplatňování soutěžního práva, a to v kontextu kulturních a technologických změn posledních desetiletí. Vláda zajistí koordinaci digitální agendy ve všech zmíněných aspektech v rámci ČR. Současné geopolitické dění Evropě připomnělo nutnost efektivně řešit problematiku energetické bezpečnosti a dokládá potřebu vzniku energetické unie. Evropa by měla posilovat vnější energetické vztahy pro případ výpadku dodávek energie a diverzifikovat přepravní trasy i zdroje. Proto je prioritou vlády, aby evropská energetika nejenom ctí právo členských států na volbu energetického mixu a zohlednila jejich konkrétní energetické poměry, ale zároveň aby fungovala flexibilně, bezpečně, efektivně a aby ceny energií či jejich přílišná fluktuace nesnižovaly konkurenceschopnost EU a nezvyšovaly riziko energetické chudoby. Předpokladem rozvíjení vnitřního trhu je nejen dobudování kvalitní energetické a telekomunikační infrastruktury, ale i intenzivní podpora výzkumu a inovací s ohledem na nutnost provázanější spolupráce výzkumné a podnikové sféry a orientaci výsledků výzkumu a vývoje směrem k potřebám trhu - to vše v souvislosti se zajištěním rámce pro volný pohyb znalostí napříč EU. V této souvislosti vláda považuje za zásadní efektivní využívání rámcových programů (Horizont 2020, COSME 2014 – 2020) a Nástroje na propojení Evropy.

Prorůstový rozpočet EU

Rozpočet EU považuje ČR za prorůstový nástroj, jehož prostředky mají primárně podporovat udržitelný rozvoj, tvorbu pracovních míst v EU a současně vnitřní soudržnost EU. Vláda v této souvislosti podporuje další modernizaci výdajové strany rozpočtu EU a zjednodušení systému jeho financování. S cílem zavést jednodušší a spravedlivější systém vlastních zdrojů se vláda ČR bude účastnit diskuze o zavedení nových vlastních zdrojů rozpočtu EU.

Priorita ČR v EU: Efektivní čerpání evropských strukturálních a investičních fondů

Vláda považuje efektivní čerpání evropských strukturálních a investičních fondů za svou prioritu v EU. Politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU, jejímž cílem je podporovat snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje členských států i krajů, představuje pro vládu klíčový investiční nástroj. V letech 2004 až 2020 byla ČR v rámci této politiky přidělena finanční alokace ve výši 52,6 miliardy eur. Nedávný vývoj hospodářské a finanční krize však postavení politiky soudržnosti podkopává. Vláda si je vědoma, že politika soudržnosti má přispět ke zlepšení kvality života obyvatel ČR, a to mj. prostřednictvím modernizace hospodářství ČR a posilováním průmyslové základny, a vnímá ji jako nástroj solidarity s méně rozvinutými regiony a členskými státy v EU. Proto bude vláda usilovat, aby i do budoucna byla zajištěna její adekvátní výše v rámci rozpočtu EU. Dále se bude vláda snažit být silným a spolehlivým partnerem v politice soudržnosti, ať už v rámci nejbližších partnerů států Visegrádské skupiny nebo na úrovni států Přátel koheze. Vláda na základě zkušeností s oběma předchozími programovými obdobími zajistí včasné a kvalitní čerpání těchto finančních zdrojů. Předpokladem efektivního čerpání je soulad legislativy ČR a EU, stabilní nastavení dlouhodobých priorit, kvalitní personální zajištění, zjednodušení a harmonizace pravidel čerpání na národní úrovni, integrovaný přístup k čerpání a tvorba kvalitních projektů.

Aktivní obchodní politika EU

ČR jako silně otevřená ekonomika podporuje pokračování aktivní obchodní politiky EU a sjednávání ambiciózních a komplexních dohod o volném obchodu. Předpokladem je výhodnost těchto dohod pro ČR a EU. Liberalizace obchodu představuje jeden z významných faktorů přispívajících k hospodářskému rozvoji a vytváření nových pracovních míst. ČR má zájem, aby mezinárodní obchodní výměna byla založena na jasných pravidlech a docházelo k odstraňování tarifních i netarifních překážek obchodu. V rámci liberalizace obchodu musí být standardně zachováno právo na regulaci, včetně ochrany pracovně právních, sociálních, zdravotních či ekologických standardů, ochrany osobních údajů a také kulturní rozmanitost EU. Z působnosti obchodních dohod budou nadále vyjímány služby veřejného zájmu. Prioritou je řádná a brzká implementace komplexní hospodářské a obchodní dohody mezi EU a Kanadou (CETA) a sjednání komplexní a ambiciózní dohody o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství mezi EU a USA (TTIP) při dosažení vyvážených přínosů pro obě strany.

Ochrana klimatu a životního prostředí

Veškeré kroky v ekonomické oblasti musí být činěny se zřetelem na jejich dlouhodobou udržitelnost, ochranu klimatu, životního prostředí a krajiny v EU. Vláda bude usilovat o plnění legislativy EU v oblasti ochrany životního prostředí s cílem eliminovat porušování práva EU. ČR jako země s relativně vysokou energetickou a emisní náročností tvorby národního produktu si je vědoma důležitosti integrace ochrany životního prostředí v rámci evropské hospodářské politiky. Vláda se bude i nadále aktivně podílet na formulování klimaticko-energetické politiky v EU, a to i v oblasti legislativy implementující cíle do roku 2030.

Rozvoj zemědělství

Vláda bude prosazovat další opatření k rozvoji českého zemědělství, prioritně prostřednictvím řádné a domácím podmínkám přizpůsobené implementace Společné zemědělské politiky EU. Během dalších jednání v rámci EU bude vláda prosazovat zejména zjednodušení nastavení podmínek pro zemědělce a odbourání zbytečné administrativní zátěže a současně i udržitelnost evropského modelu zemědělství, včetně podpory jeho mimoprodukčních funkcí. Jako doposud zaměří vláda svou pozornost také na oblast potravinové soběstačnosti, konkurenceschopnosti českého zemědělství a bezpečnosti potravin na národní i evropské úrovni, související dostupnost kvalitních a bezpečných potravin a posilování postavení zemědělců v rámci dodavatelského řetězce.

CÍL: SPRAVEDLNOST A SOLIDARITA

Posílení sociálního rozměru EU

V zájmu obnovení důvěry občanů v Evropskou unii, musí být evropská integrace posílena o sociální rozměr spočívající v podpoře zaměstnanosti, vzdělanosti, rovnosti šancí, lidské důstojnosti a odstranění narůstajících sociálních rozdílů. Vláda bude usilovat o sblížení životní úrovně mezi tzv. starými a novými členskými státy EU. V oblasti politiky zaměstnanosti a sociální inkluze bude vláda usilovat, aby byl lépe využit potenciál veškerého obyvatelstva pro další růst hospodářství EU skrze prosazování aktivní politiky zaměstnanosti a důrazu na odstranění diskriminace. Vláda využije osvědčených postupů z ostatních členských států a všech dostupných finančních zdrojů EU pro potírání diskriminace v oblasti rovného odměňování žen a mužů a pro podporu sladění rodinného, soukromého a pracovního života. Vláda bude také aktivně usilovat o integraci menšin, zejména Romů, a dalších sociálně ohrožených skupin obyvatelstva. V případě, že Evropská komise doporučí členským státům strukturální reformy, musí být tyto posouzeny zvláště ve světle sociálních dopadů a dopadů na zaměstnanost. V rámci liberalizace světového obchodu bude vláda nadále dbát o zachování vysoké úrovně práv zaměstnanců, evropských standardů ochrany zdraví, bezpečnosti či životního prostředí. V EU by měla pokračovat důkladná diskuze o zvýšení sociálně-environmentálního standardu výrobků a služeb, který musí být splněn již ve výrobní fázi, aby mohly být produkty připuštěny na vnitřní trh EU. Vláda bude prosazovat respektování a další posilování sociálního dialogu na úrovni EU.

Priorita ČR v EU: Společný postup proti daňovým únikům

Vláda považuje společný postup proti daňovým únikům za svou prioritu v EU. Mají-li být hospodářské reformy sociálně a politicky přijatelné, je nutné se zaměřit i na příjmovou stránku rozpočtu. Podíl šedé ekonomiky na celkovém hospodářství v EU dosahuje téměř jedné pětiny. Daňové úniky a podvody omezují schopnost států plnit svou roli, jsou v rozporu se sociální spravedlností a poškozují hospodářskou soutěž. Proto by EU měla tento problém řešit společně. Vláda bude usilovat o maximální informační otevření daňových rájů a jejich celkové globální omezení. Existenci daňových rájů v rámci EU pokládá vláda za politický problém, za projev nekorektního přístupu a neférové konkurence. Vnitřní trh EU by měl být založen na kvalitě podnikatelského prostředí, inovacích a efektivitě, nikoli na neférové daňové konkurenci, která vyčerpává veřejné rozpočty. V rámci snahy o snížení daňových úniků jsou vhodná opatření pro zjednodušení daňové legislativy na úrovni EU a všechny kroky vedoucí k posílení spolupráce daňových a celních správ. Dále bude vláda prosazovat zavedení principu přenesení daňové povinnosti jako nejefektivnějšího řešení současných mnohamiliardových podvodů s DPH v EU (zejména v případě tzv. karuselových obchodů). V oblasti přímých daní bude vláda podporovat iniciativy namířené proti daňovým podvodům a agresivnímu daňovému plánování a je připravena pokračovat v diskusi o sjednocení pravidel pro výpočet daňového základu daně z příjmu právnických osob.

Ochrana spotřebitele

Posílená ochrana spotřebitele v rámci vnitřního trhu EU je jedním z nejviditelnějších přínosů evropské integrace pro občany. Kromě výše zmíněné potravinové bezpečnosti považuje vláda za zásadní posílení standardů ochrany spotřebitele i v ostatních sektorech se zvláštním přihlédnutím k reálné vymahatelnosti spotřebitelských práv, především v oblasti energetiky, vodárenství, telekomunikací, digitálního zboží, bankovníctví a maloobchodu.

Právní stát a kvalitní legislativa

Legislativní regulace na úrovni EU by měla být zkvalitněna, a to především prostřednictvím důslednějšího hodnocení dopadů, potřebnosti a naplňování principu subsidiarity a proporcionality. Při tvorbě právních předpisů EU by měl být kladen důraz na jejich obsahovou a formální kvalitu, srozumitelnost a potřebnost. Při transpozici evropských směrnic do legislativy ČR bude vláda usilovat o eliminaci dodatečné administrativní zátěže tvořené až v procesu transpozice (tzv. *gold-plating*). Neúčinné prosazování protikorupčních opatření a míra korupce v ČR jsou častým předmětem kritiky ze strany orgánů a institucí EU. S cílem posílit důvěru občanů ve vládu práva, jeho vymahatelnost a nezávislé soudní rozhodování bude vláda usilovat o prohlubování principů

právního státu na úrovni EU. Zejména se zaměří na legislativní i nelegislativní aktivity směřující ke zlepšení přístupu ke spravedlnosti, odstraňování administrativní zátěže občanů a podnikatelských subjektů, posilování právní jistoty v právních vztazích, ke snižování korupce a k potírání závažné přeshraniční kriminality. Pozitivním efektem boje s korupcí bude nepochybně efektivnější čerpání dotací EU a hospodárnější nakládání s veřejnými prostředky.

Posílení demokratické legitimacy

Evropská unie musí být v souladu s principem subsidiarity ambiciózní v politických otázkách s nadnárodním přesahem, tedy tam, kde jsou možnosti členských států mnohdy omezené, a naopak zdrženlivá v oblastech, které lze lépe a účinněji regulovat prostřednictvím národních politik. Vzhledem k tomu, že na Evropskou unii jsou v rámci tzv. evropského semestru přenášeny stále větší hospodářské a fiskální kompetence, je nutné posílit demokratickou legitimitu rozhodnutí orgánů EU. Vláda bude usilovat o intenzivnější zapojení Evropského a národních parlamentů do procesu evropského semestru. Vláda je přesvědčena, že především národní zákonodárci mají jedinečný potenciál učinit z evropské integrace vnitropolitické téma a zabránit tak dalšímu odcizování unijních politik od občanů. Proto je třeba v rámci současného primárního práva posílit jejich roli v přípravě legislativy EU např. prostřednictvím konzultací či aplikací právě diskutovaného mechanismu tzv. zelené karty.

CÍL: PEVNÉ EVROPSKÉ UKOTVENÍ ČR

Priorita ČR v EU: Příprava na vstup do eurozóny

Přijetí společné měny vnímá vláda jako klíčovou dlouhodobou hospodářskou a politickou prioritu ČR v EU. Vláda si uvědomuje intenzivní hospodářské propojení ČR s eurozónou, přínosy zavedení eura v podobě prohloubení obchodních vztahů, transakčních úspor, cenové transparentnosti, stability měny a možnosti ovlivňovat chod orgánů eurozóny, jejichž rozhodnutí mají na ČR zásadní vliv již dnes. ČR plní maastrichtská kritéria s výjimkou členství v evropském mechanismu směnných kurzů (ERM II), které je čistě politickým rozhodnutím. Vláda proto povede důkladnou veřejnou diskuzi o dopadech členství v eurozóně, aby se ještě před rokem 2020 mohl otevřít prostor pro politické rozhodnutí o zapojení ČR do ERM II a s tím související rozhodnutí o termínu vstupu ČR do eurozóny. Se zavedením eura bude úzce spojeno rozhodování vlády a obou komor Parlamentu ČR o účasti ČR v Evropském mechanismu stability a o plném provádění tzv. fiskální smlouvy. Samostatnou, byť do určité míry související otázkou, je rovněž rozhodnutí o vstupu ČR do bankovní unie, která je důležitým integračním faktorem prohlubujícím především vnitřní trh EU. Vstup do bankovní unie vláda vnímá jako součást širších příprav na přijetí společné měny.

Výstavba dopravní infrastruktury

Všechny sousední země ČR jsou rovněž členskými státy EU. Absence kvalitní základní železniční, silniční a vodní infrastruktury však brání plně využít příležitostí, které poloha ve středu Evropy přirozeně nabízí. V posledních letech dokonce dochází k obcházení ČR při výstavbě rychlostních železničních spojení. Pro urychlení rozvoje železniční a dálniční infrastruktury a plnohodnotné využití finančních prostředků EU, které jsou pro tento účel alokovány, vláda zajistí dlouhodobé systematické plánování rozvoje dopravní infrastruktury, zajistí stabilní financování dopravních staveb, zjednoduší schvalování procesů a bude koordinovat realizaci navazujících přeshraničních spojení se sousedními státy. Vláda považuje za své priority dálniční napojení z Prahy do Drážďan, z Prahy do Lince, z Brna do Vídně, z Hradce Králové do Polska či spojení Zlínského a Moravskoslezského kraje se Slovenskem. V železniční dopravě potřebuje ČR rychlostní tratě se všemi sousedy pro konkurenceschopnou osobní dopravu a na ni navazující zvýšení kapacity nákladní přepravy. Strategické zájmy ČR rovněž naléhavě vyžadují napojení na síť vysokorychlostní železnice, která je v současné době budována převážně v západní části EU. Vláda bude také za účelem rozvoje příhraničních regionů usilovat o posílení přeshraniční regionální železniční dopravy.

Informovanost a veřejná diskuze o EU

Průzkumy veřejného mínění dlouhodobě ukazují, že významná část obyvatel ČR se k evropské integraci staví rezervovaně, přičemž většina respondentů zároveň udává, že nedisponuje ani základním povědomím o fungování EU. Proto vláda připraví informační strategii, která by měla občany lépe seznámit s fungováním EU, rolí ČR v ní a přínosy našeho členství. Významnou roli v informovanosti obyvatelstva hrají média. Vláda bude usilovat o zavedení pravidelného a kvalitního zpravodajství veřejnoprávních médií o aktuálním dění v EU tak, jak je to standardem v ostatních členských státech EU. Dále si vláda klade za cíl, aby intenzivní debata o směřování EU v rámci Národního konventu vedla k posílení evropské identity v ČR, zapojení politických elit do této diskuze a pochopení skutečnosti, že Česká republika je nedílnou součástí Evropská unie a my, jakožto její občané, tak neseme odpovědnost za její další vývoj.

Podpora občanů ČR v orgánech a institucích EU a europeizace státní správy

Vláda si uvědomuje důležitost zastoupení občanů ČR v orgánech a institucích EU, a proto připravila Strategii podpory Čechů v institucích EU. Jejím cílem je posílit spolupráci s občany zaměstnanými v orgánech a institucích EU, navázat s nimi kontakt a podporovat jejich působení na strategicky důležitých pozicích. A to především v pěti oblastech, které stanoví tato Koncepce jako priority ČR v EU. Dále bude vláda poskytovat podporu uchazečům o práci v orgánech a institucích EU v rámci jejich přípravy na výběrová řízení. Součástí připravované strategie bude i podpora zvyšování profesní kvalifikace české státní správy za účelem systematického obsazování pozic tzv. národních expertů i stáží v orgánech a institucích EU. Implementace zákona o státní službě je optimální příležitostí, jak výrazně posílit vnímání evropského kontextu v rámci činnosti jednotlivých orgánů státní správy i samosprávy a připravit instituce ČR na úkoly spojené s aktivním členstvím ČR v EU.

Vícejazyčnost

Dle údajů z Eurostatu vykazuje méně než polovina obyvatelstva ČR aktivní znalost cizího jazyka, přičemž pouze pětina mladých Čechů a Češek dle svého názoru aktivně ovládá anglický jazyk. Téměř čtvrtina českých vysokoškolských studentů se nedomluví žádnou cizí řečí. Nastolení pozitivního trendu ve vícejazyčnosti se zvláštním zaměřením na tři pracovní jazyky EU je zásadním prvkem ve snaze vlády o aktivní členství ČR v EU a předpokladem schopnosti ČR využívat veškeré výhody, které z členství v EU vyplývají.

Kulturní propojení a vzdělávání k evropanství

Pro pevné evropské ukotvení ČR je důležité rozvíjet aktivní kulturní diplomacii, včetně podpory české kultury a českého jazyka v zahraničí, která pomáhá sblížovat evropské národy, překonává zažitá stereotypy a otevírá dveře pro další formy spolupráce mezi evropskými národy. Vláda bude také usilovat o posílení občanského vzdělávání k evropanství na základních a středních školách, které pomůže utvářet sebevědomou generaci mladých Evropanů. Důraz bude kladen zejména na znalost evropských hodnot, historie 20. století a fungování EU. Vláda bude usilovat o plné využívání a další rozšíření výměnných vzdělávacích programů na úrovni EU pro všechny skupiny obyvatelstva.

4. Aktivní ČR: uplatňování Koncepce

Aktivní přístup ČR v EU vyžaduje systematické a kvalitní sledování dění v EU, iniciativní přístup ČR na jednáních v Radě na všech úrovních, včetně úrovně ministrů, pravidelnou komunikaci a spolupráci vlády s Evropským parlamentem, stejně jako komunikaci vlády s občany ČR zaměstnanými v orgánech a institucích EU. Pro prosazování priorit ČR bude vláda využívat také potenciálu zástupců ČR vysílaných na jednání jednotlivých výborů Evropské komise a zástupců ČR ve Výboru regionů a v Evropském hospodářském a sociálním výboru. Důležité je také provázání pozic vlády i obou komor Parlamentu ČR v evropské agendě. Za klíčové výbory Evropského parlamentu a klíčové formace Rady vláda považuje především ty, jež se zabývají pěti prioritami ČR

v EU stanovenými touto Konceptí. Vláda také povede diskuzi o systémovém posílení koordinace evropských záležitostí.

Partneři

Chce-li být ČR jako členský stát střední velikosti v EU úspěšná, musí se nepřetržitě zabývat otázkou vytváření stálých i jednoúčelových zájmových koalic. ČR může mít jiné partnery v řešení problematiky vnitřního trhu a jiné spojence ve vyjednávání rozpočtu EU. Klíčové pro utváření efektivních koalic je znalost postojů a priorit ostatních členských států, neustálá spolupráce s nimi a schopnost prokázat, že problémy ostatních ČR vnímá a je ochotna se podílet na jejich řešení. Důležitými stabilními partnery ČR jsou Visegrádská skupina a sousední Německo a Rakousko. Za osvědčený a úspěšný formát vláda považuje do různé míry formalizovanou spolupráci tzv. podobně smýšlejících států či spolupráci středně velkých států.

Výbor pro EU jako hlavní koordinační nástroj

Jedním z klíčových předpokladů úspěšného provádění této Koncepce je skutečná politická diskuze o aktuálních evropských otázkách a plynulé přenášení priorit vymezených touto Konceptí do rámcových pozic ČR. Zásadní roli zde hraje Výbor pro Evropskou unii (VEU) jak na pracovní, tak na vládní úrovni a s ním spojený koordinační mechanismus. Tato Koncepce bude uplatňována zejména prostřednictvím následujících tří kroků.

Fáze přípravy legislativy: strategické plánování

Strategické plánování začíná analýzou Pracovního programu Evropské komise, který vychází zpravidla v listopadu každého roku pro následující kalendářní rok. Návrhy, které vláda v souladu s touto Konceptí považuje za klíčové, budou v rámcové pozici ČR k Pracovnímu programu Komise označeny za národní prioritu a schváleny vládním VEU. K národním prioritám resorty zahájí za podpory Úřadu vlády konzultace, a to v rámci kulatých stolů, a především pracovních skupin Národního konventu. Tyto neformální pracovní skupiny Národního konventu budou pracovat v rozdílném složení ke každé jednotlivé národní prioritě a budou se skládat z vybraných členů VEU, ze zástupců obou komor Parlamentu ČR, ať již z evropských či sektorových výborů, z poslanců Evropského parlamentu, kteří jsou členy v relevantních výborech, a ze zástupců sociálních partnerů. Odpovědný rezort následně zpracuje stručnou předběžnou pozici, která zohlední výsledky těchto konzultací a identifikuje pro ČR klíčové hospodářské i právní aspekty problematiky. Tuto pozici schválí VEU. Za národní prioritu může být označen dokument legislativního i nelegislativního charakteru. Pro ČR klíčové aspekty k národním prioritám budou komunikovány především při jednání s Evropskou komisí, s Evropským parlamentem a s členskými státy. V této fázi bude vláda také usilovat o hledání společné pozice s podobně smýšlejícími členskými státy.

Legislativní fáze: projednávání

Jakmile bude návrh označený za národní prioritu vydán, bude k ní za podpory Úřadu vlády zpracována analýza socio-ekonomických dopadů na ČR. U národních priorit bude souběžně v rychlém sledu připravena rámcová pozice ČR. Každá schválená rámcová pozice ČR musí obsahovat informaci, jakým způsobem souvisí s prioritami stanovenými v této Koncepti. Stejně jako ve fázi přípravy legislativy, vláda bude rámcovou pozici ČR k národní prioritě komunikovat oběma komorám Parlamentu ČR a bude usilovat o provázání pozice ČR v rámci politického dialogu národních parlamentů s Evropskou komisí a s Evropským parlamentem. Zásadní je také komunikace vlády se zpravodaji příslušného návrhu v Evropském parlamentu. Ve fázi legislativního procesu EU je pro prosazování priorit ČR klíčový iniciativní přístup ČR na všech úrovních Rady.

Vyhodnocení

V lednu každého roku Úřad vlády ve spolupráci s resorty předloží Výboru pro Evropskou unii hodnotící zprávu, která popíše a vyhodnotí dosavadní prosazování tzv. národních priorit ČR ve snaze ovlivnit podobu legislativních předloh EU co nejefektivněji. Zpráva bude také obsahovat stručnou informaci jednotlivých resortů, jakými konkrétními iniciativami přispívají k naplňování priorit této Koncepce.